

Координациялы кенгеш

Владимир ПУТИН:

Келур онжыллыкыла Россеини халкыны саны азаймазына бююнлюкде къайгырыркъа эмга тийишли мадарла этерге керекбиз

Владимир Путин Кремльде Сабийени сейрлерни бла байламлы мадарланы миллет стратегиясын толтуруу жаны бла Координация советни жыйылыуун бардырганды. Анда бу органны беш жылны ичинде ишини эселпери чыгарылгандыла.
Координация совет 2012 жылда сентябрьде торлю-торлю власть структураланы, жамаут эмда илму организациаланы ол маганалы борчланы тамамлауда бирге ишлеулерин жалчытыр муратда къуралганды. Ол Президентте сабийени сейрлерни бла байламлы битеулю къырал политиканы баш маганалы ишлерин толтурууу амалларын хазырлайды. Анга Федерация Советни Председатели Валентина Матвиенко башчылык этеди.

В.ПУТИН: Кюн ахшы болсун, хурметли коллегаларым!

Бюгюн Сабийени сейрлерни бла байламлы мадарланы миллет стратегиясын толтурууу эселпери чыгарылгандыла. Ол беш жылга белгиленгенди да, бу заманы ичинде аны боюнуна салынган борчланы тамамлау, тубеген

россей, битеумиллет иш болуп къалганды. Башха торлю болур амалы да жокь эди – сёз сабийени, Россеини келур заманыны юсюнден барды да.

Мында сёзсөз, тамамланган ишлеге багъа бичи башхала да сёлеширкидиле, алай шендюдөн таукел айтыркъа болукма: эселле къыйматыдыла, келлендирчадыла.

тохтап къалыргъа жарыкъ туйюлду, алгъа барыргъа керекбиз. Этер ишибиз алыкъа келдю, мен аны юсюнден да айтырма. Кесигиз билгенликден, Указга тийишлиликде быыл Сабийлики онжыллыкыча белгиленеди. Правительство, жангы проектни толтура, аны Сабийле бла байламлы мадарланы миллет стратегиясы салгъан бор-

онгла къурау дегенча жумушла бизге артыкъда маганалы болгъанлай къалгъанларын чертирге сюеме. Биз 2000 жылланы башындан бери да демография жаны бла халны игилендирююн къолубуздан келгени амагъаныбызны сиз билесиз. Оюмлу, энди уа къыйматлы деп айтыркъа болукь оюлану хайырындан битеу салынган

сабийени саны ёседю. Юйорде эки сабий марда болуп барады. Къагъанакъланы араларында ёлгенли саны азайганды. Кеп перинатал ара ачыгъаныны хайырындан халкыны санына къошула барыча этерге къолдан келгенди. Аны, ачыкъ айтханда, киши сакъламай эди, болсада – ол баймды.

Алай бююнлюкде демография хал жангыдан осалгъа кетип тебиргенди. Аны алай болгусун биз биле эдик. Къыйын кезуилени хаталары бизге энди жетип келеди. Мен Улуу Ата журт урушун заманында, 1943-1944 жыллада, дагъыда 1990 жыллада экономика тозурагъанда, социал сфера да жокь болгъан чекге жетгенде, халкыны саныны ёсени тохтап къалгъаныны юсюнден айтама.

Ол халны игилендирю, келур онжыллыкыла Россеини халкыны саны азаймаз ючюн биз бююнлюкден къайгырыркъа, бек къаты мадарла этерге керекбиз. Хар жаны бла да ишини тирилтмей, жарарыкъ туйюлду: ёлгенли санын азайтыу, сабийле кеп тууарча этиу жаны бла да. Эштада, демография бла байламлы политикабызны жангыдан къурамай жарарыкъ болмаз.

Ахыры 2-чи бетдеди.

проблемаланы кетериу жаны бла улуу иш бардырыганды. Анга уа битеу регионланы власть органларны, жамаут организациаларны, алиментни тири къатышханлары артыкъда маганалыды. Ол керти окъуна битеу-

Ала Федерация Советни башламчылыклары заманга келишгенлерин, жетишмилли толтуругъан борчла уа керти окъуна бек маганалы болгъанларын шарт кёргозедиле.

Айхад, бизге аны бла

ча бла байламлы этмей къыймазлыгына, Федерация Совет а анга къезулакь болуп турлугуна бек ишанама.

Былайда юйорню даражасын кётюрюу, сабийени барысы да тийишлисича айнырча тег-

борчла толтурула барадыла.

Энтта да ишле тургъан хайырлы мадарланы араларында аналыкъ капиталны программа сыны магъанасы энчиди. Ол жаны бла кеп зат этерге къолдан келгенди,

Шимал Кавказда журналистика не халда болгъанын тынгылы сюзсендиле, аны магъанасын бла хайырлыгызын кётюрююню амалларын ачыкълагъандыла

Тюне Ингушетия Республикасы Магас шахарында Шимал Кавказы асламлы информация органларыни кезулю бешинчи форуму ишин башлагъанды. Анга округну баш маганалы изданиаларны келечилери, белгили россейли экспертле, власты федерал эмда регион органларыны оючулары да келгендиле. Аны ачылыууна, биринчи пленар жыйылыуыга да РФ-ни Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинликли колочисини орунбасары Максим Владимиров, Ингушетияны башчысы Юнус-Бек Евкуров, РФ-ни Шимал Кавказы ишлери жаны бла министрини орунбасары Михаил Развозжаев, РФ-ни билим беруу эмда илму министрини орунбасары Сергей Кравцов, Кырал Думаны депутаты Елена Бондаренко, Къазахстанны, Юг Осетияны бла Абхазияны власть органларыны келечилери да къатышхандыла.

Эюигизге салайыкъ, алгъын бу тубешиу Пятигорскда бардырылуучу эди, алай Ингушетияны башчысы Юнус-Бек Евкуров билтыр аны регионлада кюараргъа кереклин эмда журналистлеге къонакъбайлык этерге хазыр болгъанын айтхан эди. Алай бла быыл бешинчи юбилей конференция ол ре-

спубликаны ара шахарыны кырал университетини илму библиотекасында баргъанды. Бу жол анга тыш къыралланы келечилери да биринчи керек къатышхандыла, алай бла ол халкъла аралы деген даражагъа жетгенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къарау

Болжаллы кёпюрню ачылыуу жангыны къурулушун женгиллетирикди

Тюне «Кавказ» Р-217 Федерал жолда Чегем сууда болжаллы халда салынган кёпюр ачылыганды эмда аны кюю бла машинала жюрюп башлагъандыла. Къабарты-Малкыны Башчысы Юрий Кокоев объектни кере барганды.

Быыл июльда сакъ жауунладан сора кёпюрню туттурукъларындан бири чёпюп, улуу кюоркюу салганды. Машиналагъа жаланда бир амал къалган эди – онг жаньдагъы бла жюрюрге. Анда уа эрттен, ингир транспорт асыры келден, ётер къару болмай, сакъларгъа кеп тошгенди.

Къабарты-Малкыны Башчысы Россей Федерацияны Транспорт министерствосуна ол халны юсюнден билдиргенден сора алайда болжаллы кёпюр салыргъа оюу этилген эди. Жолчула къадалып ишленгенди эмда аланы боюнларына салынган борчну къысха заманын ичинде толтуругандыла.

«Хал бек осал эди», дегенди Юрий Кокоев. Бу федерал трасса бла жюрюген автомобилестлеге къыйналыргъа тошгенди, артыкъда Къабарты-Малкында жашагъанлагъа. Адамла жолну бош болурун сакълап кеп тургандыла.

Болжаллы кёпюрню ачылыганы жангысыны къурулушун женгиллетирикди. Бу сугътада аны проекти жарашдырыла турады. Жол картагъа кере биз

заманларын тас этгендиле. Россеини Транспорт министерствосуна, энци министр Максим Юревич Соколова къайгыргыны ючюн жорек ыразылыгымы билдиррге сюеме. Управдоргъа, бу жумушка

бу жумушну 2018 жылны ахырында тамамлап бошарыкъбыз.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоуну пресс-службасы.

Парламент

Курорт комплексни айнытыуун тыйгъан сылтауланы излегендиле

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезулю жыйлыуунда «правительстволу сагъатны» чеклеринде депутатла КъМР-ни курортла эм туризм жаны бла министр Мурат Шогенчукону «Зарагъи» туркластерни къурууну юсюнден докладна тынгылагъандыла. Кенгешни спикер Татьяна Егорова бардырганды.

Докладчы белгили этген шартлагъа кере, республика 2014 жылдан бери «2011-2018 жыллада РФ-де ил туризмин айнытыу» деген федерал программагъа къатышды. «Зарагъи» автотурист кластерни къурау» инве-

стиция программа да аны чеклеринде бардырылады. Анга Нальчик, Чегем эм Черек районла киредиле. 2014 жылда федерал ардан республикагъа субсидияла бёлюу жаны бла келишим этилгенди, алай бла Жемтала черекни жагъала-

рын кючлерге ахча бёлюнгенди. 2015 жылда уа «Урван-Уштулу» Федерал трасса, Чирик кёлге, Аудигерде жылы суулагъа эмда Вольный Аул-Хасанин-Фертегек жолла жангыртылгандыла. Бюджеттен тышында фондладан бёлюнген ахчагъа уа «Караван» къонакъ йой, «Уштулу» уучу арбаз, «Зарагъи» автотурист комплекс, «Crystal-Palace» къонакъ йой-парк, «Шелебные воды» санаторий ишленгендиле. Бу жумушлагъа 942,9 миллион сом къоратылганды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазыпыу – 2018

Жангы жылгъа – «Заман» бла бирге!

Сбддддд Жамауам!
Биз кюн сабын республикабызга тамамланган ишлени газетни бетлеринде ачыккылабиз, халкыбыздын шартынын, маданиятын, къууанчларын, жарсавуларын, илепкерни бла муратларын юсюнден дагъым материяла басмалайбиз.

Биз миллионубизни айтхылабиз адамларны унутулуу къаамазларын, къааибиздин керекбиз, алагъа махпуу беребиз. Жаш мёлюбюз окъууу, адепал, жетиктирилме болуруна себеплик этерге, аны озбуруу жумушлагъа келендирдире керекбиз. Ахшы адеп-тегерекертибизни, аны тилебизни сакълагъа энчи эс бёлебиз.

БИЗИНИ БЛА КЪАЛЫГЪЫЗ, «ЗАМАННИГА» ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ. Ол хар юйорге жангыз га хауыр, узилук келтирликка.

Владимир ПУТИН: Келир он жыллыкында Россияни халкыны саны азаймазына бююнлюкге кыйгзырырга эмга тийишли магарла этерге керекбиз

Ахыры.
Аллы 1-чи бетеди.

Сабиле не кядар көп туурча мадраланы юсерден айтканда, койорлеге болушу аладан бек магнаналыксыды. Койорлеге азырлеге туткулук эте эркини, ючюнчю сабийге да келендирер ючюн кошоак мадарла керекдиле. **Жаш юйорлеге да эчки э бурругра** тийишлиди. Аны э асылыксы азайтырга ачык кыйлы болмуучула. Нек дегенде ала алыкча кыгын не да ишлен башлаган, артык улу жакла алманган жаш адамларды. Ол сылтаула биде келле биир сабий табарга базымалдыла, ол ишти арт болжалга саладыла.

Не жашырлыгы барды, биз торло-торло мадраланы асыры кеп созургенде, Эчки ошу этерге эмда сайлаган аны амалларыбызны юсюндөн билдирерге заман болганды. Келе турган 2018 жылда январьдан башлап россияли юйорлеге туткулукту элти жаны бид мадраланы кылга алынуу дурус кереме.

Биринчиси. Биринчи сабий тууганда ай сайын анг 1.5 жыл толгучу ача тевениригге тохтадырырга. Ол Федерацияны субъекттеринде бир сабийге жашау этерге жетерик ачаны бек аз елчинеми керте бергиледи. Орта эсен бла (региону кесине кер) 2018 жылда -10 523 сом, 2019 жылда -10 836 сом, 2020 жылда -11 143 сом болуукду. Ол тергеленде Россияни фидасы эге алыныкыды. Бек алга керти окуяны кыюасызылга болушук этипте тиз болур деп, алай кыраамы.

Алгакраклада айтханыма, тевенирик ачаны элчинеми Федерацияны субъекттеринде аны сурган жылы алпында жылы эчкини кварталына бир сабийге жашау этерге жетерик ачаны бек аз елчинеми керте бергиледи. Ол фидадыра Россия Федерацияны субъекттеринде аны сурган жылы эчкини кварталына бир сабийге жашау этерге жетерик ачаны бек аз елчинеми керте бергиледи. Юч жылы ичинде ол мадраланы толтурууга 144,5 миллиард сом кыратырга бек билгеленди.

Эчкинчиси. Анылык капиталыны төлгерге деп ону этилгенди. Ата-анала, юйорле, севасоз, ол ача бид бир-бир бек керекли жумушлары тамаларга умут этедиле. Ол эчкини сабий табарга да келендирергн сылтау болганды. Анылык капиталны программасы келир жылы акырында башлагын сиз билесиз. Андан ары аюу не болуукду деп, сизге келле сормай да турмайдыла. Манга да аны юсюндөн дайым да эсертпейлери турдыла.

Анылык капиталны програмасы келир жылы акырында башлагын сиз билесиз. Андан ары аюу не болуукду деп, сизге келле сормай да турмайдыла. Манга да аны юсюндөн дайым да эсертпейлери турдыла.

Курорт комплексни айнытыуун тыйгган сылтауаны излегенди

Ахыры.
Аллы 1-чи бетеди.

Дагында «Нальчик-Шмал» эм «Нальчик-Кыбыла» деген көп функциялы комплексни кыруулу башлангандыла. Аланы келир жак битдирип, хайыранырга берирге берилгенди. Быйыл февралда Россиянин баш кырамы Ростуризмбиде бид КФМ-ни Правительствонун аралында 209,8 миллион сом багысы колшигн этилгенди. Андан 160 миллиону федерал арадан, 49,8 миллиону республиканы бюджетинден бөлөңдөди.

Мурат Шогенцков «КФМ-ни турист-рекреация комплексни айнытыуу» програмасын ачык кыруулу тизелди. Ол аны шийи триптир ючюн оюму мадарла керекдиле, ол санда законлага тизелуе киририрге да тийишлиди.

Кыруулу, ЖКХ эм откул-энергетика комплексни кыруулу програмасын ачык кыруулу тизелди. Ол аны шийи триптир ючюн оюму мадарла керекдиле, ол санда законлага тизелуе киририрге да тийишлиди.

Шмал Кавказда журналистика не халда болганын тынгылы сюзгендиле, аны магнанасын бла хайырлылыгыын кетюрюню амаллары ачыклагандыла

Ахыры.
Аллы 1-чи бетеди.

Тереде болганыча, форуму бек магнаналы иштеринден бирине субяектени кермочерни санадыла. Ала анда басма органдарны жетимдирерин кертостодиле. Кызабарты-Малкыртны майданында перинатал арала кыруу жаны бла алгач уулау атам этилгенден бир кер айттып кыймаганды. Болса сабий поликлиникалары асырыны болмулар, аланы оробууданынлары ол халдарды. Андан сора да, керекли специалистке кезиюну көп казыргыга, кыйналып жазгыргыга тошеди. Ма ол сылтаула биде келле сабий табарга базымалдыла. Иш анда да тийондо, ол болуму тюзтемей, игилендирмей жарарык туюндю.

Сабий поликлиниканы жангыртты, тынгылы ремонт эте, керекли оробууданын камтыр кочуню тулу болмуга тергелуе керме. 50 миллион сомдан артык керек болуукду. Ол ишени региона, биз арт заманда уулу болушук этени биде да кыраамы, кеснери алгач тамамлаамалыкылары багмы.

«Каббалкэнерго» компанидан билдиргендерине, быйыл республикада электросетьге кышуулуру суюннеден 1235 заявка берилгенди. Аланы саны озган жылы бид кезюруге токсанга асам болганды, аланы барысына да жиберилен электросетию елчинеми уа 23,65 мегаватта жетеди.

ЭНЕРГЕТИКА
Ток сетелге кышууланга – тынч онла

«Каббалкэнерго» компанидан билдиргендерине, быйыл республикада электросетьге кышуулуру суюннеден 1235 заявка берилгенди. Аланы саны озган жылы бид кезюруге токсанга асам болганды, аланы барысына да жиберилен электросетию елчинеми уа 23,65 мегаватта жетеди.

Право жорукъланы билсек, аз ача кыратырыкбыз

ДИКТАНТ
Тогузуучу декабрда Россияни 60 улушканы баш суларынды уроссий право диктант ючюнчю кер бардырылдыкыны. Аны «Иши Россия» битеуексарли жамауат организация, Европалы Юрисп судлужа, Г.В. Плекханов атты Россияни экономика университети, Улуу Шхараланы айнытууну фонду кыруудыла. Мураты - хар ойенгенге кесини право жаны бла билимин онарнагы он беридюу, аны елдоркюге себептик этиду.

Диктантын эңгиде терти бардыргындан эки кезиюну 15000 ден асым алам кытышындан. Осылге ачыклаганларыча, аланы 70 проценти юридиксылы жаны бид билим керек болгандан кеп болмулда не этерге керектисин билгеленди азырады. Диктантын регионада белгилли политикле, жамауат ишчиле, журналисте окуруукду.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

